

S z a b ó László: Nagyon jónak találtam Réthonyi felszólalását, noha én sem értek vele egyet azon a ponton, hogy nemcsak ezt a két figurát kell reálisan ábrázolni, hanem valamennyit. Az igaz, hogy Juliette és Brissard állanak leginkább a pozitív oldalon, állásfoglalásukkal leginkább érthetünk egyet. Triviálisan úgy is kifejezhetném magam, hogy ezek a legkevésbé hibás figurák. A fő szerelmespár meglehetősen hibás, elfogadják annak a társadalomnak törvényeit, amely körülötük él, alkalmazkodni akarnak hozzá, csak a szerelem forradalmasíté

ereje fordítja őket szembe a társadalommal. Brissard és Juliette azonban egészségesen és helyesen viszonyul ahhoz a társadalomhoz, amelyben él, éppen ezért erősen a pozitív oldalt képviselik, tehát nagyon helyesnek tartom Ráthonyi megállapítását.

Visszatérve arra, amit Keleti mondott, itt is abból indulok ki, hogy minden figurát reálisan kell ábrázolni. Amikor Keleti ellentmondást lát abban, hogy reálisan ábrázolni a figurákat és a kort, vagy politizálni, olyan ellentmondást lát, ami a valóságban nem áll fenn, t.i. akkor ábrázolunk reálisan, ha politikusan játszunk.

Szóval: a szocialista realizmus feltétlenül a pártosságot és a pártos állásfoglalást feltételezi a figurák ábrázolásában. Ez magában már nem kritikai realista darab, amelyet egyszerűen akkor játszunk jól, ha úgy játsszuk el, hogy tükrözi minden állásfoglalás nélkül a kort. Ez a kritikai realizmusnak volt a jellemzője. A szocialista realizmus igenis, nagyon erős, éles, pártos állásfoglalást jelent, - akkor reális. A kettő tehát nem szembeállítható, de nem is különválasztható. Persze, ez kissé elvontan hangzik, de azt hiszem, ha a szerepet Keletivel együtt végigelemezzük, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy nem lehet jól eljátszani a figurát, ha nem mindenegyres mozzanata jelent pártos állásfoglalást is.

Tudom, hogy mitől félsz, s azt hiszem, többen is félnek ettől, tehát beszéljünk róla. Van olyan elképzelés, hogy a darabot valahogy idézőjelben akarjuk játszani. Ezt gondolod?

H e l e t i László: Igen.